

NOTA

25 Februari 1953.

No.175412

Invoer per libre permis.

VERTROUWELIJK.

Ingevolge art.22 letters b en c van de Tariefwet 1934 junctis het K.B. van 23 Maart 1925 S 104 en de Resolutie van de Minister van Financiën van 24 Maart 1925 No.231 zijn goederen bestemd voor persoonlijk gebruik van hier te lande hun functie uitoefenende diplomatieke en consulaire ambtenaren van vreemde Mogendheden, mits zij vreemdeling zijn en binnen het Rijk geen bedrijf of beroep uitoefenen en onder voorwaarde van wederkerigheid, vrijgesteld van douanerechten.

Uit bijgaand overzicht moge blijken, dat een aantal vertegenwoordigingen van landen gelegen achter het IJzeren Gordijn o.m. een opvallende hoeveelheid films en filmprojectie-apparaten op libre permis Nederland binnenvoeren.

Niet beschikt wordt over cijfers betreffende de invoer op libre permis door vertegenwoordigingen der Westerse mogendheden. Het lijkt niet volledig uitgesloten, dat ook deze niet altijd strict de hand houden aan de regel, dat de hierbedoelde faciliteit alleen geldt voor goederen bestemd voor eigen gebruik. Zo is bekend, dat het ten aanzien van de Hongaarse legatie geconstateerde verschijnsel nl. dat zoveel sigaretten en drank per libre permis worden ingevoerd, dat alle legatieleiden 24 uur per etmaal zouden kunnen roken en drinken en dan nog kunnen overhouden, evenzeer geldt voor het Belgische consulaat te Rotterdam.

Naar het voorkomt bestaan er evenwel goede redenen om bv. waarde te hechten aan berichten welke melden dat de Polen Nederlandse medewerkers met sigaretten betalen, terwijl normaliter de grote invoer van sigaretten zou kunnen worden verklaard door bepaalde ruime representatieve verplichtingen.

Dat in ieder geval argwaan voor wat betreft de gesignaleerde ruime invoer per libre permis van films en filmprojectietoestellen door de Russische ambassade geenszins misplaatst is moge uit het volgende blijken.

Het staat nl. vast, dat het filmmateriaal, hetwelk evengenoemde ambassade op genoemde wijze zg. voor eigen gebruik invoert voornamelijk ten goede komt aan de communistische propaganda hier te lande. De Russen beschikken zelfs te 's-Gravenhage over een speciaal bureau, Sovexportfilm genaamd, dat voor de distributie zorg draagt alsmede voor de vervaardiging van Nederlandse opschriften. Er is voorts een regelmatig contact tussen Sovexportfilm en communistische organisaties als de "Vereniging Nederland-U.S.S.R." en de R.W.N.-filmdienst van de C.P.N., die tot de geregelde afnemers van de Russische films behoren.

Uiteraard kunnen de op libre permis ingevoerde films alleen in het vrije verkeer worden gebracht wanneer achteraf alsnog een invoervergunning verkregen is en de douanerechten betaald zijn. Bij deze formaliteiten schijnt ook N.V.Netrov, filmshipping department te Amsterdam diensten

aan: Zijne
Majesté de Minister van Buitenlandse Zaken,
's-Gravenhage.

te bewijzen.

Het grote voordeel van deze gang van zaken voor de communisten is, dat de beschikking over Russische films wordt verkregen in een aantal hetwelk langs de normale weg bepaaldelijk niet kan worden bereikt. De Nederlandse Bioscoop Bond laat nl. af en toe wel Russische speelfilms toe, maar voelt er niets voor zijn goede naam bij het Nederlandse publiek te verspelen door het verlenen van goedkeuring aan invoer van Russische films met een communistisch propagandistische inhoud.

Voor de Russische films welke via de ambassade Nederland binnenkomen zijn geen deviezen nodig. De afnemers betalen in Nederlandse valuta. Voorzover voor de films meer betaald zou worden dan uitsluitend de invoerrechten, financiert Moskou derhalve daarmee ook zijn vertegenwoordiging in Nederland.

Ook de filmprojectietoestellen komen ten goede aan de communistische propaganda.

Geconstateerd is nl. dat bijv. de "Vereniging Nederland-U.S.S.R. regelmatig over projectieapparaten van Russisch fabrikaat beschikt. Van goed geïnformeerde zijde werd vernomen, dat ook de R.W.N.-Filmdienst van de C.P.N. thans over vier projectietoestellen beschikt. De medewerking, welke terzake door de Russen wordt verleend is begin 1952 duidelijk in de openbaarheid getreden.

Op 27 Maart 1952 organiseerde de "Vereniging Nederland-U.S.S.R.", afdeling Vaals nl. een filmavond ten huize van een fabrieksarbeider. Gedraaid werden de Russische films "Lente in Saken" 1) en "Sowjetsport", met gebruikmaking van een Russische filmapparaat. Doordat de douane met een en ander in kennis was gesteld, kon deze na afloop der voorstelling op deze apparatuur wegens ongedekt vervoer beslag leggen. Verwezen moge terzake worden naar bijgaande foto's, welke van het projectietoestel werd gemaakt.

De Russische Ambassade heeft tegen deze inbeslag-neming geprotesteerd, waarbij gesteld werd, dat bedoelde apparatuur haar eigendom was en slechts in bruikleen was afgestaan aan een culturele vereniging te Amsterdam (Nederland-U.S.S.R.) die zonder haar toestemming de toestellen naar Vaals had vervoerd. Het resultaat van dit protest is geweest, dat het Ministerie van Financien het inbeslaggenomen weer aan de Russische Ambassade heeft doen vrijgeven.

De afhankelijkheid van de Nederlandse communistische propaganda van de Russische Ambassade blijkt tenslotte uit een recent betrouwbaar bericht, volgens welke de "Vereniging Nederland-U.S.S.R." aan Sovexport-film de beschikbaarstelling op korte termijn heeft gevraagd van een paar honderd projectielampen, onder mededeling, dat wanneer deze lampen niet spoedig geleverd worden, de filmvoorstellingen van de Vereniging niet meer zullen kunnen plaats vinden. Voorzover bekend is dit verzoek telegrafisch aan Moskou doorgegeven.

- In -

1) Saken is een plaats in Rusland. De film handelde over de vooruitgang van de grondbewerking door Russische boeren.

In voorgaande beschouwing is enkel aandacht besteed aan films en filmprojectietoestellen, welke door de Russische Ambassade op libre permis worden ingevoerd.

Deze Russische hulpverlening kan nl. de belangrijkste geacht op het gebied van de communistische propaganda. De film toch is het middel bij uitnemendheid om de communistische ideologie te verspreiden. Vandaar dan ook de zorg die van communistische zijde aan deze wijze van propaganda wordt besteed. Vele communistische bijeenkomsten worden immers aantrekkelijk gemaakt door filmvoorstellingen.

In dit verband behoeft enkel te worden gewezen op de jaarlijkse zg. Waarheidfilmtournee, die door het gehele land wordt gemaakt en speciaal belangstelling wekt in kleine gemeenten waar geen bioscopen vlak bij de hand zijn. Hier wordt dan ook veelal publiek bereikt, dat in het geheel niet communistisch geïntereerd is, maar dat op deze wijze binnen de kring van de communistische propaganda wordt getrokken. 1)

Ook de vertegenwoordigingen van de satellietlanden brengen op dezelfde wijze wel films in Nederland binnen en bovendien nog allerlei ander propagandamateriaal zoals gedrukten, fotomateriaal, gramafonplaten met communistische liederen enz.

In dit verband is het volgende recente bericht uit betrouwbare bron van belang, volgens welke op 13 Februari jl. twee kisten door de K.L.M. vanuit Praag zijn aangevoerd bevattende tentoonstelling-materiaal, vermoedelijk bestemd voor de "Vereniging Nederland-U.S.S.R.", welke door de Russische Ambassade tegen inlevering van een libre permis in ontvangst zijn genomen.

Per 1 Januari 1953 is door het Ministerie van Financiën een nieuw formulier ingevoerd, waarbij thans de betrokken buitenlandse vertegenwoordiging nadrukkelijk moet verklaren, dat de op libre permis in te voeren goederen voor eigen gebruik bestemd zijn.

In hoeverre deze regeling wijziging zal brengen in de geschetste situatie zal nog nader moeten blijken.

Voorzover bekend heeft de uniforme regeling van het libre permis ook aandacht in het kader van douanebesprekingen welke in Benelux-verband worden gevoerd.

---

1) Volgens berichten uit betrouwbare bron zouden alleen de door de Vereniging Nederland-U.S.S.R. van Sovexportfilm betrokken films in 1952 reeds ongeveer 55800 bezoekers hebben getrokken.

Goederen ingevoerd op libre permis

1951

USSR

114 colli films
10 st. "
58 kg " (waarsch. 2 à 3 colli)
10 kisten filmprojectietoestellen
12 colli gr.platen
rijwieltkettingen (monster)

Polen

5 colli films
3 " gr. platen
1 collo fototoestellen

Hongarije

4 colli films

1952

USSR

145 colli films
1 kist projectietoestellen
1 " cinema-apparaten
14 colli gr.platen
10 kisten camera's
1 kist magnetofoon

Polen

8 colli films
2 " gr. platen

Hongarije

9 kisten radio-apparaten

Tsjechoslowakije

1 pak films
1 " gr. platen
2 kisten gramodesk

afschrift.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN
B.V.D.

's-Gravenhage, 20 Mei 1953.
Javastraat 68

No. 175412/I

Betr.: Propaganda-activiteit uitgaande
van in Nederland gevestigde vertegen-
woordigers van de landen gelegen
achter het IJzeren Gordijn.

G E H E I M

Ik heb de eer Uwer Excellentie het volgende te berichten-

Bij mijn schrijven van 5 Maart 1953, no. 175412, werd te Uwer informatie een -op verzoek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken samengestelde- nota aangeboden, bevattende een compilatie van gegevens over invoer van communis- tisch propaganda-materiaal in Nederland per libre permis, meer in het bijzonder van films en projectie-apparaten, door de Sowjet-Ambassade alhier.

Aan het slot van evenbedoelde nota werd gewezen op het-vanwege het Ministerie van Financiën ingevoerde- nieuwe formulier, waarbij de betrokken buitenlandse vertegenwoor- diging nadrukkelijk moet verklaren, dat de op libre permis in te voeren goederen voor eigen gebruik bestemd zijn

Aan dit bericht werd de mededeling verbonden, dat nog nader zou moeten blijken in hoeverre bedoelde nieuwe regeling wijziging zou brengen in de geschetste situatie.

Ik moge U thans een overzicht aanbieden van hetgeen o.m. door de Russische Ambassade alhier gedurende de periode van 28 Januari t/m 17 April 1953 per libre permis aan propaganda-materiaal werd ingevoerd.

N.h.v. mag, met het oog op het groot aantal colli met films - nl. 62 in totaal gedurende een periode van nog geen drie maanden-, geredelijk worden aangenomen, dat de Russische diplomatieke vertegenwoordiging h.t.l. zich door de verlangde verklaringen ten aanzien van de bestemming voor eigen gebruik van de op libre permis inge- voerde goederen, niet geremd voelt en dat dus wordt voort- gegaan met het in omloop brengen van films op de wijze als in de bewuste nota werd beschreven.

Ter eventuele informering van Uw Ambtgenoot van Buitenlandse Zaken wordt een doordruk van dit schrijven hierbij meegezonden.

Het Hoofd van de Dienst,
w.g. H.W.Felderhof
Mr.H.W.Felderhof

Aan Zijne Excellentie de
Minister van Binnenlandse Zaken
's-Gravenhage.

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
DE SECRETARIS-GENERAAL VAN HET
MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

Goederen ingevoerd op libre permis

28 Januari t/m 17 April 1953

Polen:

18-2-1953	uit Polen	film	Polska Kranika Dziseccjsza
9-3-1953	" "	film	
13-3-1953	" "	film	
24-3-1953	" "	film	
10-4-1953	" "	film	

Hongarije:

11-4-1953 uit België film

U.S.S.R.:

28-1-1953	uit U.S.S.R./D.D.R.	10 colli	films
		5 "	platen
18-2-1953	" U.S.S.R./D.D.R.	5 "	films
27-2-1953	" U.S.S.R.	8 "	films
4-3-1953	" Praag	2 "	films
13-3-1953	" U.S.S.R.	1 pak	boeken
14-3-1953	" U.S.S.R./D.D.R.	4 colli	films
		1 collo	lampen
31-3-1953	" U.S.S.R./D.D.R.	17 colli	films
		2 "	platen
1-4-1953	" U.S.S.R.		cinema-apparatuur(145 kg)
17-4-1953	" U.S.S.R./D.D.R.	7 colli	films
		1 collo	platen
	" België	4 colli	films